

KVVY

12.12.2017

Hauki-hankkeen toimet 2017

Ari Westermark
Kangasala 12.12.2017

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry

www.kvvy.fi

Kunnostustoimien taustaa

- Kirkkojärvi pahasti rehevöitynyt (järveen johdettu aikanaan jätevesiä ja muuta ulkoista kuormitusta)
 - Kalaston rakenne on nykyisin huono: kalaa erittäin paljon, mutta kalaston rakenne voimakkaasti särkikalavaltainen
 - Särkikalat hyötyvät rehevöitymisestä ja samenemisesta
 - Pohjaa pöyhivät särkikalat ylläpitävät järven sisäistä kuormitusta → ravinteita vapautuu pohjan sedimentistä planktonlevien käyttöön (mm. sinilevien massaesiintymiä)
 - 2002-2003 talvena sattunut happikato tappoi merkittävän osan järven kaloista, mikä johti hetkelliseen petokalojen valtakauteen (sekä veden kirkastumiseen)

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Hauki-hanke käynnistyi 2017

- Kangasalan Kirkkojärven ravintoketjukurinnotus hauki-istutusten avulla (Kantri Leader-rahoitus)
 - Pyritään vahvistamaan heikentynyttä haukikantaa ja siten tasapainottamaan särkikalavaltaista kalaston rakennetta
 - 2017-2019 Kirkkojärveen istutetaan poikkeuksellisen suuri määrä hauen poikasia, vaikutusten seuranta
 - Pyritään löytämään helppo ja edullinen järven tilaa parantava kunnostusmenetelmä (joka on sallittu myös suojeluarvoiltaan merkittävässä Kirkkojärvessä)
 - Hoitokalastuksen kanssa toisiaan tukevat hankkeet

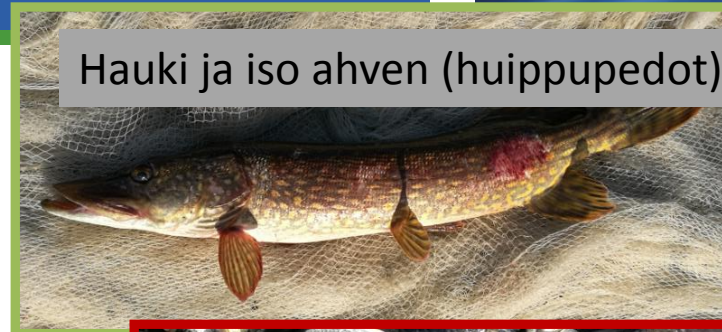
Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Järven ravintoketju (yleistys!)

KVVY

Hauki ja iso ahven (huippupedet)

Särkikalat ja pienet ahvenet

Kasviplankton
(levät)

Järveen
päätyvät
ravinteet

Eläinplankton

© Paul Hebert
(Wikipedia)

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutalueisiin

Kalastus & kalaston rakenne

- Haukihankkeen tavoitteena lisätä petokalojen (hauki ja suuret ahvenet) määrää suhteessa särkikaloihin
- Petokalakantojen vahvistumisen tiedetään lisäävän kalastuksellista kiinnostavuutta → kalastuspaine kohdistuu lajeihin joiden kantoja pyritään vahvistamaan
- Kirkkojärvi happikadon jälkeen hetken ”ahvenparatiisi”, runsaasti haukia. Suuria saaliita ja aiempaa enemmän kalastajia → isot ahvenet ”loppuivat” parissa vuodessa, sittemmin ahvenet jääneet kitukasvuisiksi (ravintokilp.)
- Myös biomanipulaation positiiviset vaikutukset vaarassa vesittyä ilman kalastusrajoituksia

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Keskeiset toimet vuonna 2017

KVVY

- Hauen istukaspoikaset levitettiin järven ranta-vyöhykkeeseen (koko järvi)
- Verkkokoekalastus pääaltaassa satunnaisesti arvotuilla pyyntipaikoilla
- Sähkökoekalastus kolmella koealalla: Kuohunlahdessa, Ranta-Koiviston edustalla ja pääaltaan pohjoisreunalla

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutalueisiin

Istutukset talkooväen avustuksella. Soutuvene, saavi ja lappoletku

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Poikaset istuttaessa noin 15 mm

- Istutus viivästyi aivan poikkeuksellisen kylmän kevään takia (mädin haudonta)
- Istutukset kahdessa erässä saatavuuden takia 22.5. ja 1.6. → millainen vaikutus poikasten kasvuun ja selviytymiseen?
- ~160 000 kpl + ~140 000 kpl = suunnitelman mukaan
- Istutuspoikaset Janakkalan Alasjärven sekä Päijänteen kantoja → DNA-määrittäminen tuloksellisuuden arvioinnissa?

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Verkkokoekalastus talkooväen avustuksella elokuun lopulla

- NORDIC-verkko: 12 eri solmuväliä
- Aiemmat verkkokoekalastukset tehty 2006, 2007, 2009 sekä vastaavalla 20:n verkon pyyntiponnistuksella vuonna 2014

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

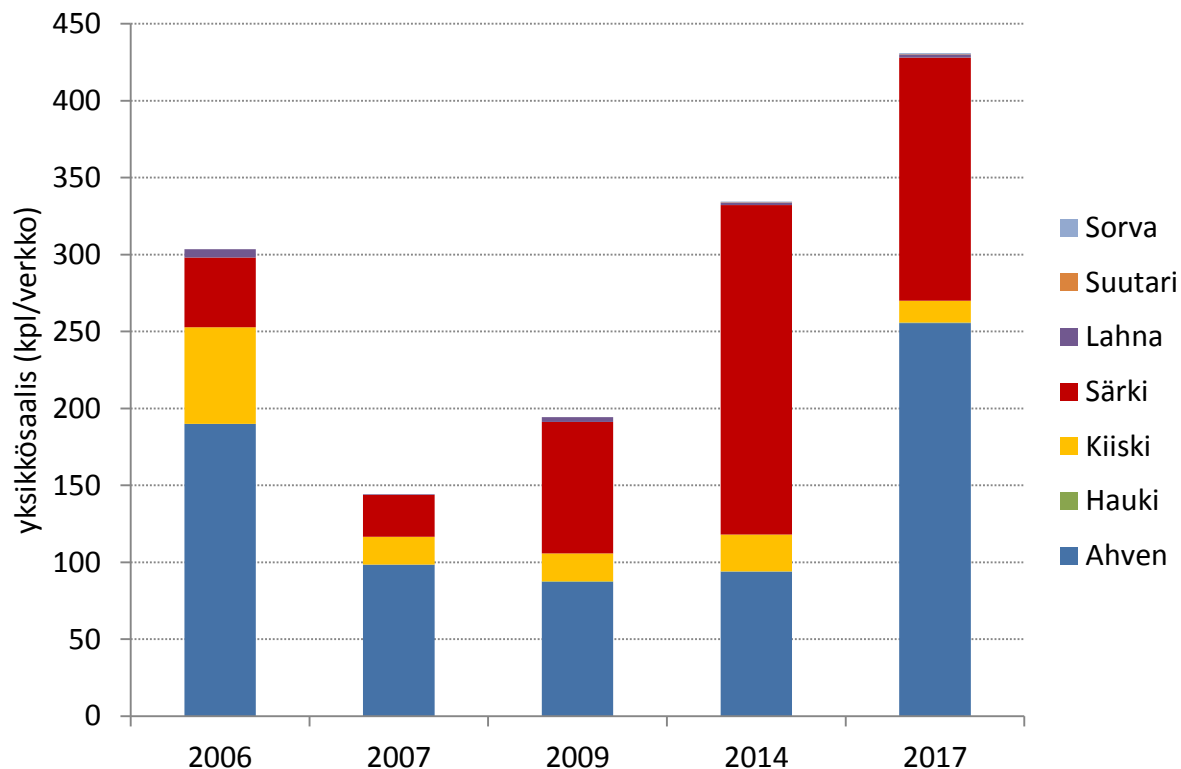
Verkkokoekalastus talkooväen avustuksella elokuun lopussa

Verkkokoekalastus: yksikkösaaliin kehitys (kpl/verkko)

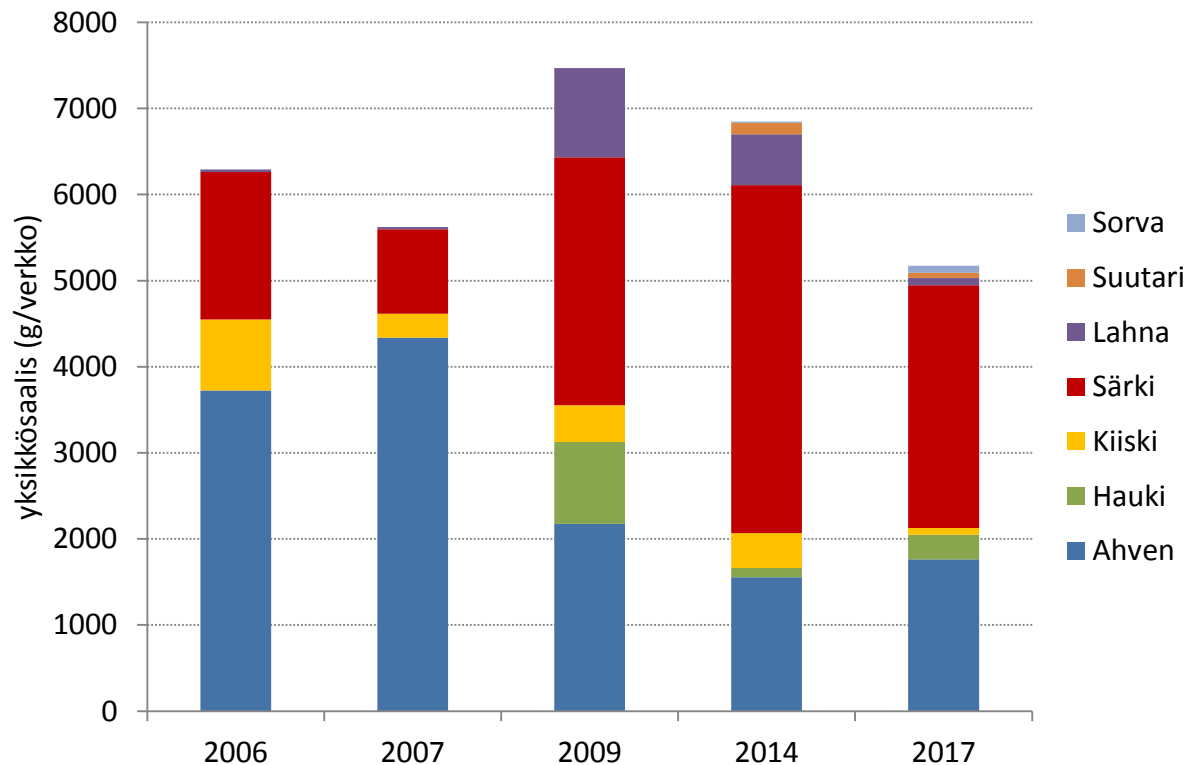
Kirkkojärvi (kpl / verkko)

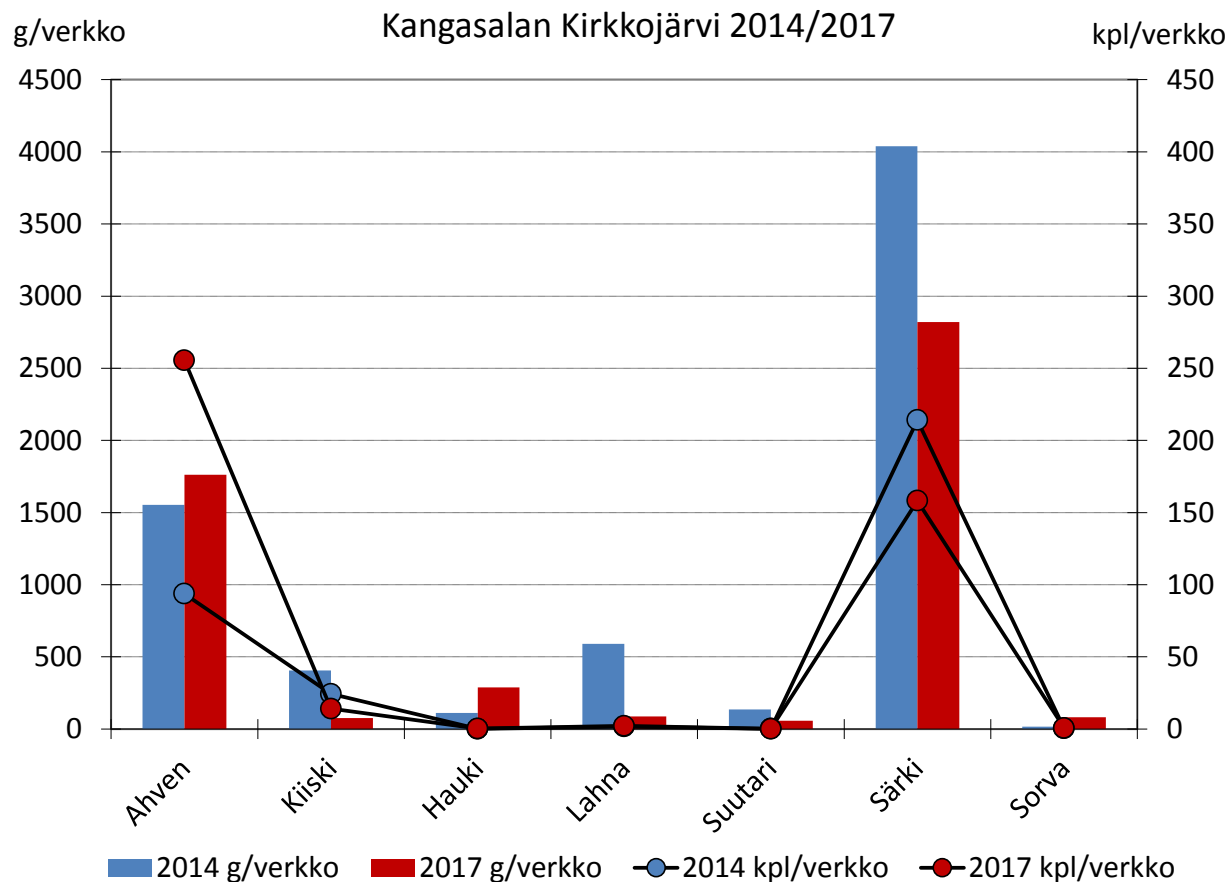
Verkkokoekalastus: yksikkösaaliin kehitys (biomassa)

Kirkkojärvi (g / verkko)

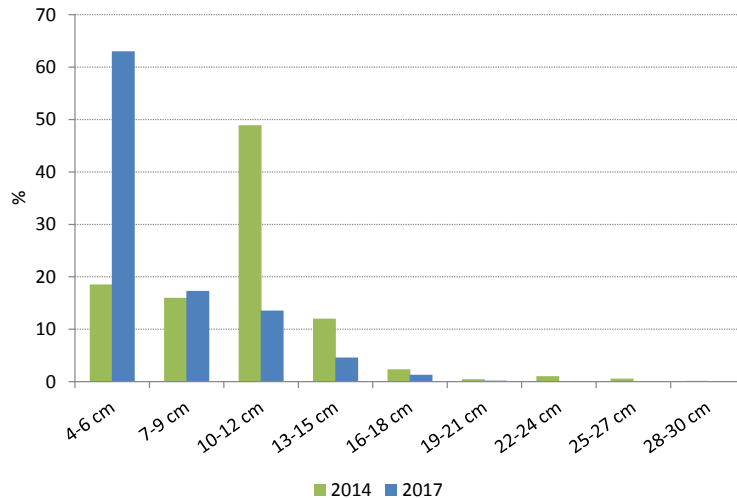
Verkkokoekalastuksen yksikkösaalis 2014 vs. 2017

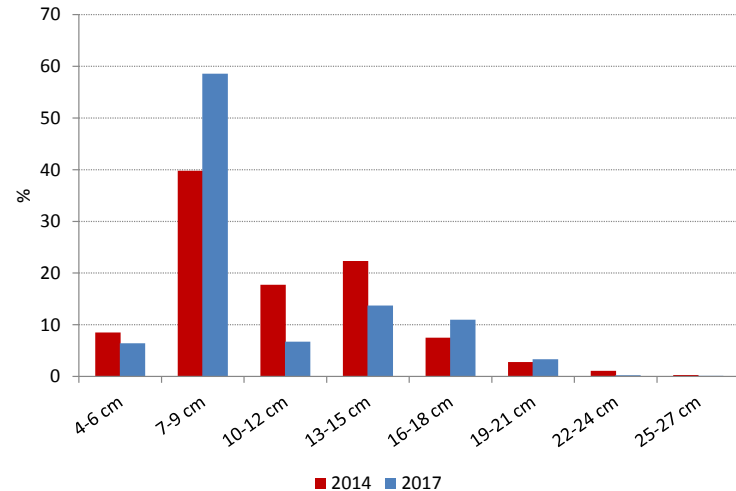
Saaliskalojen pituusjakaumat: selviä eroja vuosien välillä

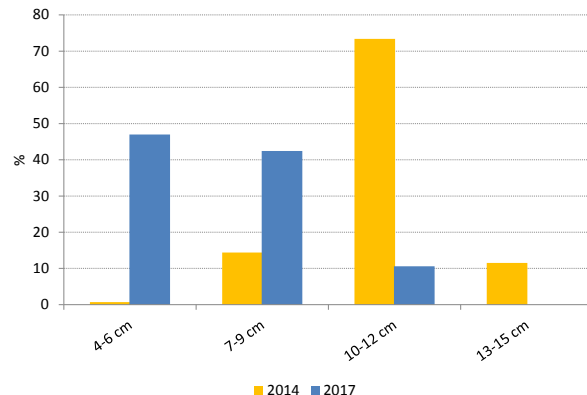
Ahven

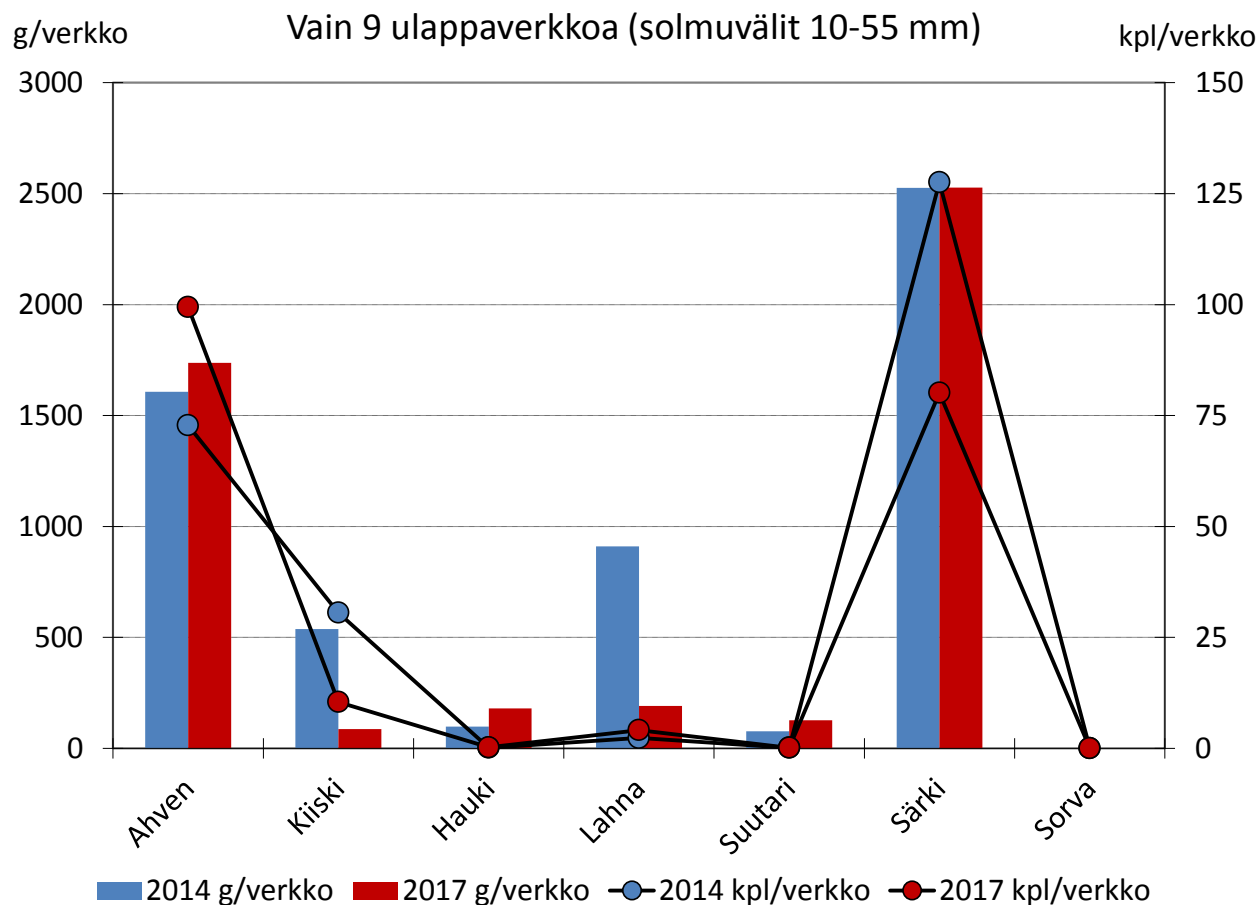
Särki

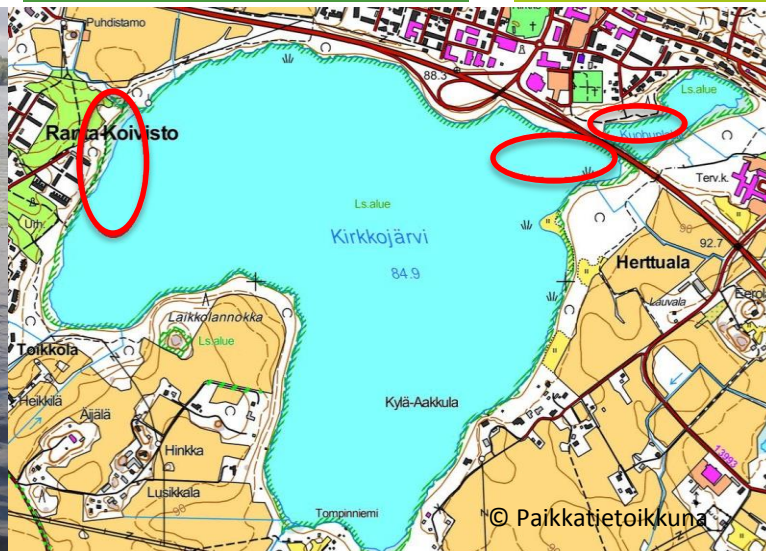
Kiiski

Vain "ulappavyöhykkeen" 2017 verkko- paikat 2014 vs. 2017

Sähkökalastus: hauenpoikasten runsauden arviointi 2015 vs. 2017

Sähkökalastuksella arvioitiin haukikannan runsastumista

- Vuonna 2015 tehdyssä hauen poikaskartoituksessa samoilta kolmelta koealalta ei saatu yhtään hauen 0+ poikasta sähkökalastamalla
- Vuonna 2017 vastaavien koealueiden 0+ haukien saalis yht. **14 kpl**

Haukisaalis/sähkökoekalastus		Kuohunlahti	Pääaltaan pohjoisranta	Ranta-Koivisto
2015	hauki 0+	-	-	-
2017	hauki 0+	4 kpl	1 kpl	9 kpl
2015	hauki 1+	-	-	-
2017	hauki 1+	-	1 kpl	2 kpl

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

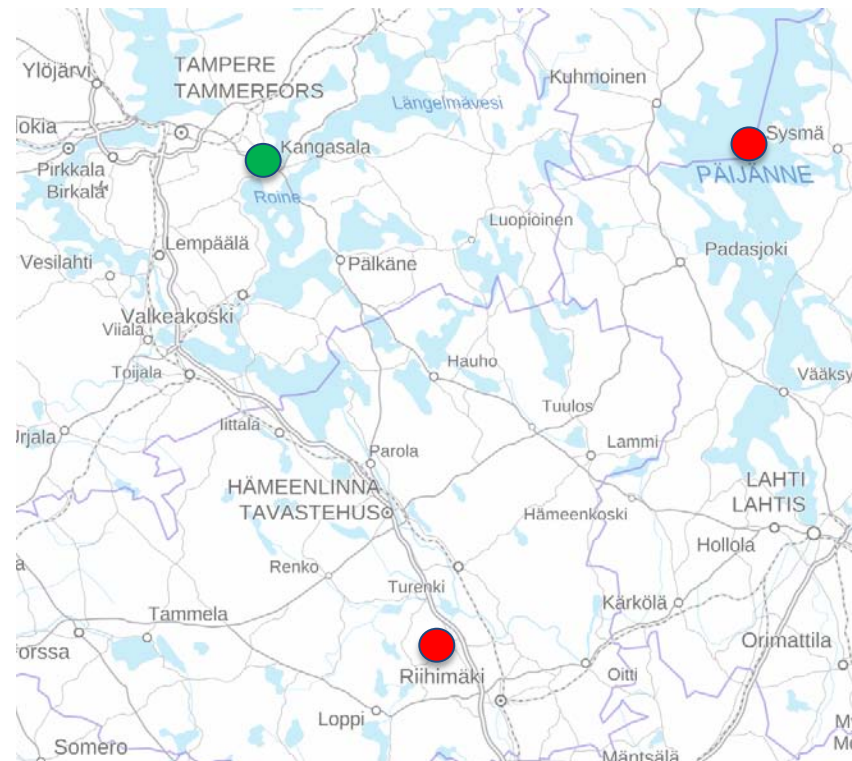
0+ saalishaukien pituus sähkökalastuksissa 96 - 127 mm

Istutusten tuloksellisuuden arviointi

- Hauki-istutusten tuloksellisuutta *pyritään* arvioimaan koekalastusten lisäksi DNA-analyysin avulla (vastaavaa ei aiemmin tehty Suomessa hauesta)
- Tähän mennessä DNA-määrittelyyn (HY/LUKE) toimitettu vasta testierät **Kirkkojärven omasta haukikannasta** (eväpalat) ja **kahdesta istutuskannasta** (kokonaiset poikaset)
- **Uunituore ensitieto: ”menetelmä näyttää toimivan erinomaisesti”**
→ odotamme raporttia ja lähetämme sähkökoekalastusten haukia näytteeksi

© Paikkatietoikkuna

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahoisto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Haukien määrää seurattiin myös syksyn hoitokalastussaaliista:

KVVY

Osa Kirkkojärven hauista enemmän tai vähemmän laihoja. Mikä syynä?

KVVY

Hauki-istutukset vuonna 2018?

- Haukihankkeen istutukset merkitty hankesuunnitelmaan 2017, 2018 ja tarvittaessa 2019, istutusmäärät säädettävissä koekalastusten tulosten tms. perusteella
- Sähkökoekalastus osoitti poikastiheyden kasvaneen, mutta ainakaan ”liiallisesta” runsaudesta ei viitteitä. Vesikasvillisuus merkittävä epävarmuutta lisäävä tekijä poikastiheyden arvioinnissa
- Päätös istutusmäärästä kevättalveen mennessä, odotetaan DNA-tuloksia
- Vuonna 2017 istutus viivästyi poikkeuksellisesti. Poikasten tasaiseen levitykseen voidaan satsata entistä enemmän (kannibalismin välttäminen) → vuoden 2018 istutusmäärä voisi olla samaa luokkaa kuin vuonna 2017 (n. 300 000 kpl)

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Työtä puhtaan ympäristön puolesta

Asiakaslähtöisesti
Asiantuntevasti
Luotettavasti
Puolueettomasti

Ota
yhteyttä, niin
kerromme
lisää!

KVVY

VAUHTIA VESIENHOITON-hanke:
Maksutonta vesistökunnostusneuvontaa

<http://kvvy.fi/yhdistys/vesistokunnostusneuvonta/>

KVVY-Tampere
Patamäenkatu 24
PL 265
33101 Tampere
puh. 03 2461 111

KVVY-Tavastlab
Visamäentie 33 Visatalo
13100 Hämeenlinna
puh. 03 2461 233

KVVY-Porilab
Tiedepuisto 4
A-rakennus, 3. kerros
28600 Pori
puh. 03 2461 277

KVVY-Raumalab
Lensunkatu 9
26100 Rauma
puh. 03 2461 276

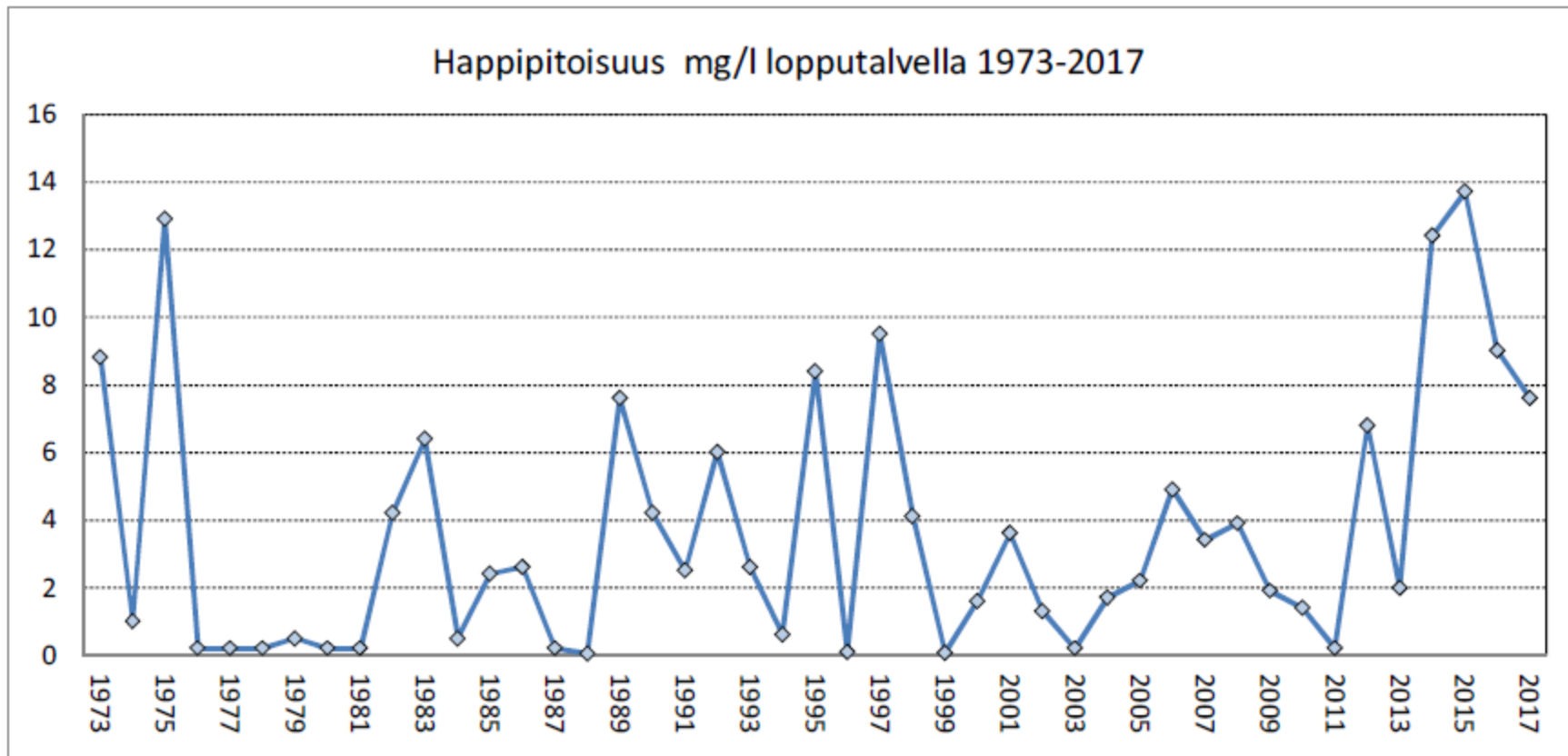
KVVY-Sastalab
Tampereentie 7 A,
38200 Sastamala
puh. 03 2461 275

Asiakaspalvelun
ollessa suljettuna,
päivystys
puh. 03 246 1299.

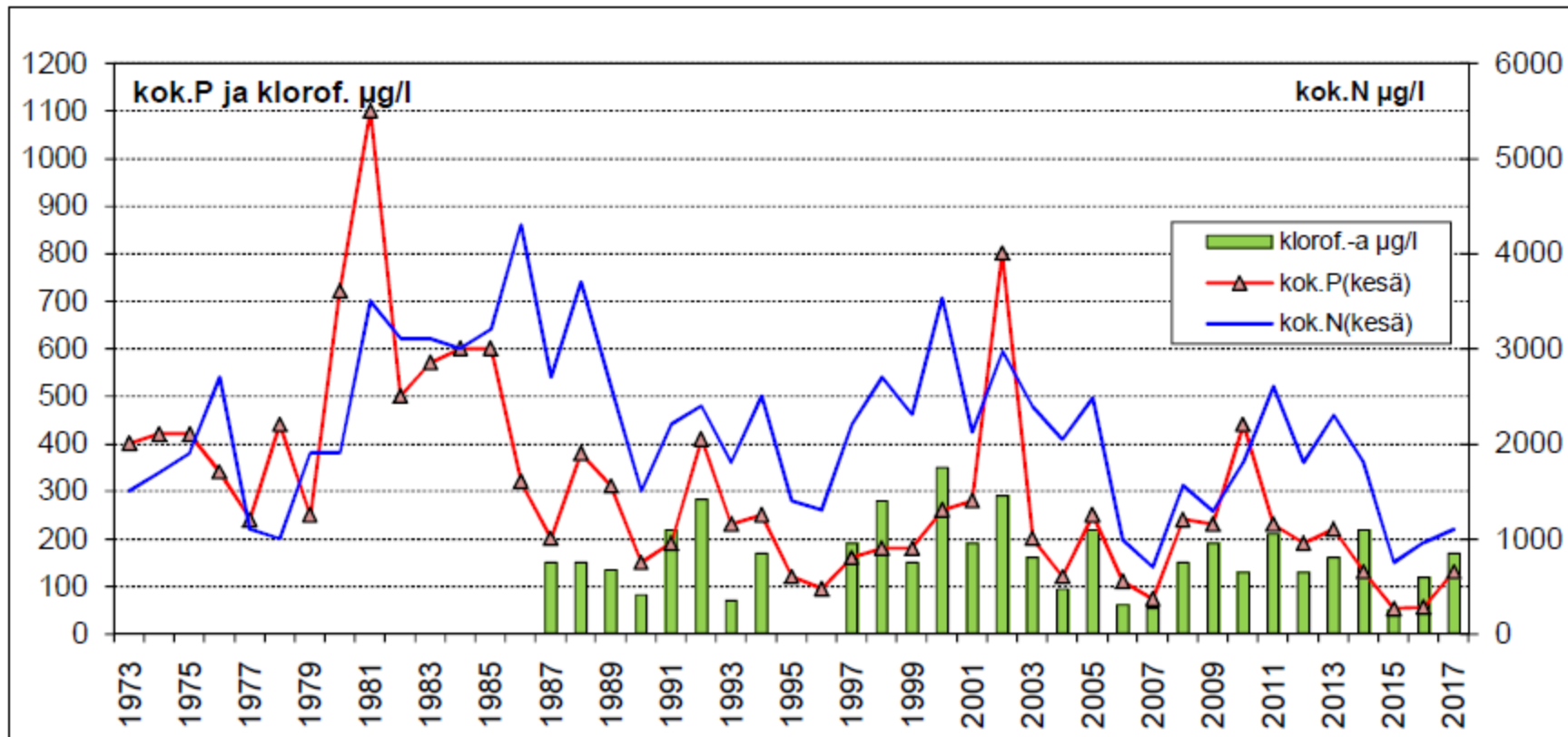
Loppupalven happipitoisuus

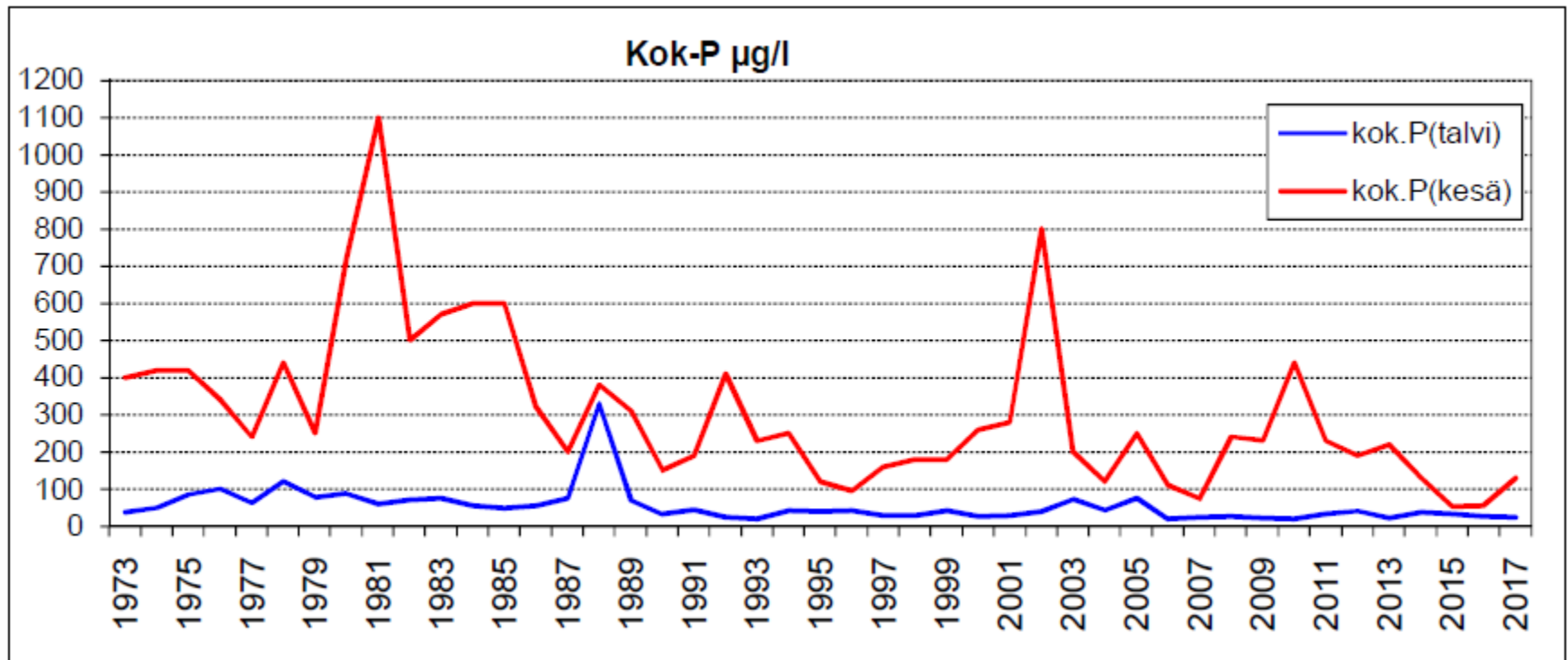
KVVY

Vedenlaatu 1973 - 2017

Vedenlaatu 1973 - 2017

Vedenlaatu 1973 - 2017

KVVY

